

11. Kalkınma Planı TBMM'ye Sunuldu

2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onayının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu. - 08.07.2019

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ilk kalkınma planı olan 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onayının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu.

Plan, katılımcı bir anlayışla ve uzun bir çalışma sonucu hazırlanırken, tüm bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, kamu meslek teşekkülleri ile sivil toplum örgütleri hazırlıklara katıldı. Ayrıca internet üzerinden gerçekleştirilen “vatandaş anketi” yoluyla 19 bin kişiyi aşkın katılımcıdan planın önceliklerine dair fikir ve öneriler alındı.

Planın, Türkiye'nin kalkınma vizyonunu ortaya koyarak, milletin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, ülkenin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkın refahını artırmak için temel yol haritası olması öngörülürken, vizyonu “Daha fazla değer üreten, daha adil paylaştan, daha güçlü ve müreffeh Türkiye” olarak belirlendi.

Planın merkezinde, her alanda yatay ve dikey olarak rekabetçiliğin ve verimliliğin artırılması yer alıyor.

Kişi başı gelirin 12 bin 484 dolara yükseltilmesi hedefleniyor

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ilk kalkınma planı olan ve 15 yıllık bir perspektifle hazırlanan On Birinci Kalkınma Planı, her alanda topyekün bir değişim ve dönüşüm öngörüyor.

On Birinci Kalkınma Planı ile Türkiye'nin yüksek gelir grubu ülkeler ile en yüksek insani gelişmişlik seviyesindeki ülkeler arasına girmesi amaçlanıyor.

Bu amaçla 2023 yılında GSYH'nın 1 trilyon 80 milyar dolara, kişi başına gelirin 12 bin 484

dolara yükseltilmesi, ihracatın 226,6 milyar dolara çıkarılması hedefleniyor. İşsizlik oranının yüzde 9,9'a düşürülmesinin hedeflendiği planda, enflasyon oranlarının da kalıcı bir biçimde düşük ve tek haneli rakamlara indirilmesi hedefi yer alıyor.

Plan dönemi boyunca kamu mali disiplinin korunması ve maliye politikalarının, enflasyon oluşturmayacak şekilde ekonominin kaliteli büyüme patikasına girmesini desteklemesi öngörülüyor.

Uygulamaya konulacak politika ve tedbirlerle ihracatın 226,6 milyar dolara, ithalatın ise 293,5 milyar dolara ulaşması ve turizmde hedeflenen gelir artışıyla cari işlemler açığının milli gelire oranının dönem sonunda yüzde 0,9 olarak gerçekleşmesi hedefleniyor.

4,3 milyon ek istihdam yaratılacak

Plana göre, para politikasında fiyat istikrarını ve finansal istikrarı esas alan politika çerçevesine devam edilecek, güçlendirilmiş politika koordinasyonu altında enflasyon yüzde 5 hedefine kademeli şekilde inecek.

Plan dönemi sonunda GSYH'ya oranla kamu kesimi borçlanma gereğinin yüzde 1,7, genel devlet açığının yüzde 1,8, merkezi yönetim bütçe açığının ise yüzde 2 olarak gerçekleşmesi hedefleniyor.

Uluslararası doğrudan yatırımların özellikle sanayi sektörüne çekilmesi ve komple yeni yatırımların payının artırılmasının sağlanacağı plana göre, maliye politikası çerçevesi mali disiplini esas alan, nitelikli büyümeye destek veren, kaynakları itibarıyla sürdürülebilirliğe, kullanım yerleri itibarıyla ise etkinliğe ve verimliliğe dayalı bir kaynak harcama yaklaşımıyla yürütülecek.

İstihdama ilişkin de hedeflerin yer aldığı plana göre, söz konusu dönemde 4,3 milyon ilave istihdam yaratılacak.

Plan 3 taşıyıcı sütuna oturuyor

Planda hukukun üstünlüğü, güçlü demokrasi ve sürekli geliştirilen temel hak ve hürriyetler, kalkınma çabasının taşıyıcı sütunları olarak benimseniyor.

Ekonomide istikrar ve sürdürülebilirlik, beşeri, sosyal ve mekansal gelişme alanlarında refahın artışı ve adil paylaşımı ile süreklilik arz eden bir gelişmişlik yönelimi, planda öncelikli amaçlar olarak ortaya konuluyor.

Kalkınmanın hızlandırılmasında önemli rol oynayacak güçlü bir eğitim hamlesi ile milli

teknoloji hamlesinin öngöröldüğü On Birinci Kalkınma Planı, her alanda rekabetçiliğı ve verimlilik artışını sağlamaya odaklanıyor.

Plan 5 temel eksenden oluşuyor

Plan, “rekabetçi üretim ve verimlilik”, “istikrarlı ve güçlü ekonomi”, “nitelikli insan ve güçlü toplum”, “yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre” ile “hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim” eksenlerinden oluşuyor.

Planda yerli üretimin artırılması ve sanayileşmenin hızlandırılması öngörölürken, sanayi sektörü odak sektör olarak belirlendi. İmalat sanayi ve içinde yer alan kimya, ilaç-tıbbi cihaz, makine-elektrikli teçhizat, otomotiv, elektronik ve raylı sistem araçları da öncelikli sektörler olarak yer aldı.

Tarım, turizm ve savunma sanayisi de öncelikli gelişme alanları olarak belirlendi.

5 temel eksen neler içeriyor?

Planda “istikrarlı ve güçlü ekonomi” eksenini altında ekonomide; para, maliye, gelirler ve dış ticaret politikaları ile bu politikaları güçlendirecek makroekonomik hedeflere ilişkin temel çerçeve ve prensiplere yer veriliyor.

“Rekabetçilik üretim ve verimlilik” eksenini altında, ekonomide rekabetçilik ve verimlilik artışı sağlanarak hedeflenen yapısal dönüşüm ve refah artışına destek sağlayacak politikaların kapsandığı planda, “nitelikli insan ve güçlü toplum” ekseninde ise beşeri sermayenin güçlendirilmesi, kapsayıcı büyüme yaklaşımının belirgin bir biçimde hayata geçirilmesi ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılması amacıyla uygulanacak politikalar ele alınıyor.

“Yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre” eksenini altında da ekonomik ve sosyal faydanın artırılmasına paralel olarak çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik hedef ve politikalara yer veriliyor.

“Hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim” eksenini altında ise hukuk devleti ve demokratikleşme ilkelerinin, devleti oluşturan tüm kurum ve kuruluşlarda güçlü bir şekilde egemen kılındığı, kamu yönetiminde katılımcılık, şeffaflık ve hesap verebilirliğin her düzeyde hayat bulduğu iyi yönetim anlayışının pekiştiği hedef ve politikalar ele alınıyor.

İhracata dayalı istikrarlı büyüme modeli

TBMM'ye sunulan 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı'na göre, planın hedefleri verimliliği odağına alan, sanayi sektörünün başat rol üstlendiği, ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli çerçevesinde belirlendi.

Siyasal istikrar, makroekonomik istikrar, hukuk devleti ve demokratikleşme ile güçlü iş ve yatırım ortamı, hedeflere ulaşmada önemli itici unsurları oluşturacak ve bu sayede oluşan güven ve istikrar yatırımı, üretimi, istihdamı ve ihracatı artıracak.

İmalat sanayi odaklı rekabet gücünün ve verimliliğin artırılması ile teknoloji kapasitesinin geliştirilmesine yönelik atılacak adımlar sayesinde sanayinin yıllık ortalama yüzde 5,7 büyümesi ve üretimin sektörel kompozisyonunda önemli bir değişim yaşanarak sanayinin GSYH içerisindeki payının yüzde 24,2'ye çıkması hedefleniyor.

Tarım sektörünün yıllık ortalama yüzde 3,1 büyümesi ve GSYH içindeki payının yüzde 5,4'e gerilemesi, hizmetler sektörünün GSYH içindeki payının yüzde 60,1 olması bekleniyor.

Net mal ve hizmet ihracatının dönem boyunca büyümeye ortalama 1,1 puanla daha yüksek oranda katkı vermesi öngörülüyor.

Sabit sermaye yatırımlarının plan döneminde ortalama yüzde 5,3 artacağı öngörülürken, bu artışa özel kesim yatırımlarının önemli katkı vermesi bekleniyor.

Özel kesim sabit sermaye yatırımlarının ise GSYH içindeki payının plan döneminde 1,7 puan artışla dönem sonunda yüzde 26,8'e ulaşacağı tahmin ediliyor.

Teknolojik kapasitenin artırılmasına, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine ve beşeri sermayenin geliştirilmesine yönelik adımlar çerçevesinde de toplam faktör verimliliğinin söz konusu dönemde yıllık ortalama yüzde 0,3 artması ve büyümeye katkısının dönem sonunda yüzde 13,9'a ulaşması bekleniyor.

Mali disiplin kararlılıkla devam edecek

Mali disiplinin kararlılıkla devam ettirilmesi suretiyle kamu maliyesinin güçlü ve sürdürülebilir yapısının korunmasının temel amaçlardan biri olduğu vurgulanan planda, söz konusu dönemde kamu maliyesinin güçlü ve sürdürülebilir yönünün devam ettirileceğinin altı çiziliyor.

Bu çerçevede GSYH'ye oran olarak 2018 yılında yüzde 2 olan merkezi yönetim bütçe

açığının plan döneminde aynı seviyede kalması öngörülüyor. GSYH'ye oranla, 2018 yılında yüzde 1,5 açık veren program tanımlı merkezi yönetim bütçe dengesinin, dönem sonunda fazlaya geçmesi, yüzde 2,4 olan kamu kesimi borçlanma gereğinin ise yüzde 1,7 seviyesine indirilmesi hedefleniyor.

GSYH'ye oran olarak 2018 yılında yüzde 10,7 olan kamu tüketiminin plan dönemi sonunda yüzde 9,6 seviyesine gerilemesi, kamu tasarrufunun ise 2018 yılındaki yüzde 1,8'lik seviyesinden yüzde 2,4'e yükselmesi öngörülüyor.

Plana göre kamu maliyesi, nitelikli büyüme dostu yeni bir perspektifle, planda ortaya konulan politikaların ve öngörülen yapısal değişimin hayata geçirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılacak.

Turizm geliri 65 milyar dolara ulaşacak

Turizme yönelik hedeflere de yer verilen plana göre, Türkiye'nin turizm geliri dönem sonunda 65 milyar dolara ulaşacak.

Ziyaretçi sayısının plan dönemi sonunda 75 milyona, ziyaretçi başına ortalama harcamanın ise 867 dolara ulaşması hedefleniyor.

Üretkenlik ve verimlilik artacak

Öncelikli sektör ve gelişme alanlarında öngörülen hedeflere ulaşmak için başta eğitim, lojistik altyapısı, sanayi bölgeleri altyapısı ve sulamaya ilişkin kamu yatırım harcamaları olmak üzere özel sektörün yatırım, Ar-Ge, yenilik, üretim ve ihracatını desteklemek üzere sağlanan teşvik ve desteklerin gerektirdiği harcamaların plan döneminde bütçelenmesi öngörülüyor. Söz konusu harcamaların finansmanı ise bütçe gelir ve giderlerine ilişkin yapılacak rasyonelleştirme sonucu oluşturulacak mali alandan karşılanacak.

Plan döneminde bütçe harcamalarının içinde ekonominin uzun dönem üretkenlik ve verimliliğini artıracak harcama kalemlerinin payı artırılıyor.

Yüksek teknoloji sanayilerin imalat sanayisi ihracatındaki payı yüzde 3,2'den 5,8'e, orta-yüksek teknoloji sanayilerin imalat sanayisi ihracatındaki payı ise yüzde 36,4'ten 44,2'ye yükselecek.

Dönem sonunda Ar-Ge harcamalarının GSYH'ye oranı yüzde 1,8'e çıkarılacak. Tam Zaman Eşdeğer (TZE) cinsinden Ar-Ge personeli sayısı 300 bine yükselecek.

TBMM'ye sunulan ve 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı

çerçevesinde ülkenin sanayileşme politikalarına yönelik önemli adımlar da atılacak.

Bu kapsamda, yerli üretimi ve teknolojik dönüşümü destekleyecek sanayileşme politikalarının kurumlar arası eş güdüm ve üst düzey sahiplik içerisinde oluşturulması ve uygulanması için güçlü bir kurumsal yapı hayata geçirilecek.

Sanayileşme İcra Kurulu'nun görev ve yetkileri

Sanayileşme İcra Kurulu, Plan kapsamında öncelikli sektörlerle ilişkin belirlenen hedeflere ulaşmak için şu konularda görevli ve yetkili olacak:

- “- Sanayileşme politikalarına ilişkin ortak stratejilerin geliştirilmesi,
- İlgili kamu kurumları arasında eşgüdümün ve koordinasyonun sağlanması,
- Sanayi stratejilerine ilişkin uygulamaların izlenmesi,
- Kamu alımlarına ilişkin özel modeller geliştirmek dahil yerli üretimin artırılması amacıyla esas ve usullerin belirlenmesi,
- Kamu idarelerinin belirlenen modellere uygun olarak ortak alım yapmak dahil farklı yöntemleri uygulamalarının sağlanması.”
- Kalkınma ve Yatırım Bankası ile Eximbank'ın öz sermayeleri 10 milyar lira artırılabacak

Plan döneminde Kalkınma ve Yatırım Bankasının öz sermayesi 10 milyar lira artırılabacak.

Plan döneminde Eximbankın öz sermayesi de 10 milyar lira artırılarak, Bankanın desteğinin Türkiye ihracatına oranı kademeli olarak yükseltilecek.

Türkiye Varlık Fonu öncelikli sektörler başta olmak üzere büyük ölçekli yatırımlara finansman veya ortak olmak suretiyle destek olacak.

Karasal yük taşımacılığında demir yolunun payı yükseltilecek

İmalat sanayisinin ihtiyaç duyduğu enerjinin sürekli, kaliteli, güvenli ve asgari maliyetlerle sağlanması, demir yolu yatırımlarında yük taşımacılığına odaklanılması, uygun yer ve ölçekte deniz yolu altyapılarının geliştirilmesi, modlar arası (inter-modal) taşımacılığın yaygınlaştırılması ve lojistik maliyetlerin azaltılması yoluyla verimliliğin ve rekabetçiliğin artırılması da planın temel amaçları arasında yer alıyor.

Modlar arası taşımacılığın yaygınlaştırılması ve sanayinin rekabet gücünün artırılmasını teminen petro-kimya tesisleri, otomotiv sanayisine yönelik imalat tesisleri ile liman, OSB

ve maden sahaları başta olmak üzere önemli yük merkezlerine hizmet edecek iltisak hatları ve lojistik merkezler tamamlanacak, yük taşımacılığında demir yolunun payı artırılacak.

Karasal yük taşımacılığında demir yolunun payı yüzde 5,15'ten yüzde 10'a çıkarılacak.

Üretim bölgelerine özel yatırımlar yapılacak

Plana göre, 38 OSB, özel endüstri bölgesi, liman ve serbest bölge ile 36 üretim tesisine yönelik toplam 294 kilometre uzunluğunda iltisak hattı yapılacaktır.

Öncelikli sektörleri odağa alacak şekilde Çukurova, Batı Karadeniz ve Marmara bölgeleri başta olmak üzere mevcut ve yapımı devam eden lojistik merkezlerin standartları yükseltilecek, yeni yapılacak yük ve lojistik merkezleri ise yük talebinin yüksek olduğu demir yolu koridorlarında planlanacaktır.

Mevcut demir yolu şebekesinde trafik yoğunluğunun artırılması ve yük taşımacılığından daha fazla pay alınabilmesini teminen ana hatlardaki darboğazlar giderilecek, trafik yoğunluğuna bağlı olarak belirlenen tek hatlı demir yolları çift hatlı hale getirilecek, sinyalizasyon ve elektrifikasyon yatırımları tamamlanacaktır.

Renovasyon yoluyla tesislerdeki fiziki şartların iyileştirilmesine yönelik hukuki düzenlemeler yapılacaktır ve uygulamaya konulacaktır.

Eğitimde büyük hamle

Kamu yatırımları ile özel sektör yatırımları arasındaki tamamlayıcılık ilişkisi artırılacaktır.

Yüksek katma değer yaratan, istihdam artırıcı ve cari açığın azaltılmasına katkı sağlayan özel sektör yatırımlarının önünün açılması ve üretken kapasitesinin yükseltilmesi için gereken kamu altyapı yatırımları yapılacaktır.

Milli gelire oranla kamu yatırımlarına ayrılan pay, Plan döneminde 2019 yılına göre artırılacaktır.

Plan döneminde kamu yatırımları içerisinde en fazla artış yapılan sektör eğitim olacaktır. Aynı zamanda 2020-2023 dönemi itibarıyla bakıldığında yatırım programları toplamında en büyük payı eğitim sektörü alacaktır.

Kamu yatırımlarında, Kalkınma Planı'nın öncelikli imalat sanayisi sektörlerine ve bu sektörlerle yönelik beşeri ve fiziki altyapıyı güçlendirecek Ar-Ge, dijitalleşme, insan kaynakları, lojistik ve enerji gibi yatay alanlar ile tarım, turizm ve savunma sanayisi

alanlarına öncelik verilecek.

Sanayi ve teknoloji bölgelerinin altyapısı ile toplam faktör verimliliğini artıracak Ar-Ge ve yenilik yatırımlarına ağırlık verilecek.

Tüm eğitim kademeleri itibarıyla tekli eğitime geçilecek

On Birinci Kalkınma Planına göre, fırsat eşitliği temelinde tüm kademelerde eğitime erişim sağlanacak.

Erken çocukluk eğitiminde 5 yaş zorunlu eğitim kapsamına alınacak, ihtiyaç duyulan ilave derslikler yapılacaktır.

Tüm eğitim kademeleri itibarıyla Plan döneminde tekli eğitime geçilecek. Bu amaçla ilave derslikler yapılacaktır. Tüm eğitim kademelerinde öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun tasarım ve beceri atölyeleri kurulacaktır.

Plan döneminde bütün meslek liselerinin atölye ve laboratuvarları modernize edilerek günümüzün eğitim-istihdam ihtiyaçlarına uygun hale getirilecek.

Plana göre, dünya akademik başarı sıralamalarında 2023 yılı itibarıyla Türkiye'den en az 2 üniversitenin ilk 100'e, en az 5 üniversitenin de ilk 500'e girmesi sağlanacaktır.

Kalkınma Planı, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından sunulacaktır.

Kalkınma Planı'nın spor hedefleri

11. Kalkınma Planı'nda, spor konusunda hedeflere de yer verildi.

Sporun bir yaşam alışkanlığı haline getirilmesi amaçlanan planda, uluslararası şampiyonalarda başarı elde eden, prestijli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan ve böylelikle sporun her dalında dünya çapında rekabet edebilen bir seviyeye ulaşmak temel hedef olarak belirlendi.

Halkın spora olan ilgisini arttıracak projelerin geliştirileceği aktarılan kalkınma planında, örgün eğitimde beden eğitimi ve spor derslerinin niteliğinin yükseltileceği, vatandaşların sportif faaliyetlere düzenli katılımının teşvik edileceği aktarıldı.

İlköğretim çağındaki öğrencilere yönelik yetenek taraması ile farklı branşlarda elit sporcuların yetiştirilmesi ve yetenekli sporcuların bireysel gelişiminin desteklenmesi de planlar arasında yer alıyor.

Açıklanan planda spor turizmine de vurgu yapılarak, Türkiye Spor Turizmi Stratejisi hazırlanarak bu alanda dünya pazarında alınacak payın artırılmasının hedeflendiği belirtildi.

Spor bilimleri fakültelerinin öğretim programları güncellenerek istihdam imkanlarının iyileştirilmesine de yer verilen planda, aktif spor yaşamını noktalayan kişilerden katkı sağlanması için mesleki rehberlik uygulamaları oluşturulacağı ve antrenörlük kariyer sisteminin hayata geçirileceği ifade edildi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA